

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Frölundaskolan F-9 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast **måndag den 10 juni 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, arbetet mot kränkande behandling samt extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 10 juni 2024 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 5 § skollagen)

2. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)

Extra studietid

3. Se till att erbjuda extra studietid, minst två timmar per vecka, för elever i årskurs 4-9. Av huvudmannens redovisning ska framgå när och hur den extra studietiden erbjuds och anordnas. (10 kap. 5 a § skollagen)

Åtgärder mot kränkande behandling

4. Se till att rektor vid minst ett tillfälle innan den 10 juni 2024 klargör att all personal ska motverka kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (1 kap. 5 § skollagen, 5 kap. 6 § och 6 kap. 5 § skollagen, Lgr 22, 2.1 Normer och värden)
5. Se till att rektor vid minst ett tillfälle innan den 10 juni 2024 klargör skyldigheten för all skolpersonal att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen)
6. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektor. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 22 mars - 3 juni 2024. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:9516) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2023 inlett en tillsyn av Frölundaskolan F-9 i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Frölundaskolan F-9 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorer och rektor samt genom lektionsobservationer, mellan den 30 januari 2024 och 2 februari 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, ett urval av åtgärdsprogram och utredningar kopplade till dem samt ett urval av dokument upprättade i samband med disciplinära åtgärder. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervjuer med elever framkommer att det ges extra anpassningar på skolan. Enligt elever på högstadiet är det inte lärarna som erbjuder de extra anpassningarna utan eleverna som själva får lyfta behovet och kämpa för att få dem. Det finns, enligt elever på högstadiet, elever som har svårt med läsningen men som inte får den hjälp de behöver. Lärarna uppger att elever får extra anpassningar och att de extra anpassningarna utvärderas och diskuteras på regelbundna möten i arbetslagen. En del lärare uppger att alla elever får de extra anpassningar de har behov av medan andra lärare uppger att det finns elever som inte får sitt behov av extra anpassningar tillgodosedda. Framför allt gäller det stöd vid uppstart, tät uppföljning och stöd vid fokus som vissa lärare inte hinner med att ge. En lärare uppger att det kan saknas fysiska hjälpmedel för att vissa extra anpassningar ska kunna ges. Andra lärare uppger att de tycker att det är svårt med extra anpassningar och att de ibland saknar kompetens för att ge vissa extra anpassningar. Som exempel ges stöd vid läsning eller anpassningar för elever som läser enligt läroplanen för anpassad grundskola. Tidigare har det, enligt flera lärare, varit fler vuxna i klassrummen men den möjligheten finns inte längre på grund av minskade ekonomiska resurser, vilket har påverkat möjligheten att ge de extra anpassningarna negativt. En lärare uppger att de därmed anpassar vilka extra anpassningar de beslutar om efter de möjligheter de har att ge dem.

Representanter för elevhälsan uppger att alla elever inte får de extra anpassningar de har behov av. En representant för elevhälsan berättar att skolan har ett systematiskt arbete med extra anpassningar men att det fortsatt finns en kunskapsbrist hos lärare gällande extra anpassningar. Kunskapsbristen kan leda till att alla behov av extra anpassningar hos eleverna inte identifierats, uppger en annan representant. Alla i elevhälsan uppger att det finns situationer där lärare inte hinner med att ge extra anpassningar. Biträdande rektorer uppger att de arbetar aktivt med att utveckla de extra anpassningarna, att det är ett utvecklingsområde men att de inte är framme ännu. Det som saknas för att de ska fungera helt är ökad kompetens hos lärarna, skapandet av en samsyn samt inköp av vissa fysiska hjälpmedel. Enligt rektor är det en kompetensbrist hos lärarna som gör att alla elever inte får de extra anpassningar de är i behov av. Rektor uppger även att de köper in de fysiska hjälpmedel som lärarna bedömer behövs.

Skolinspektionen begärde, i december 2023, information gällande elever som inte bedömdes att nå kriterier för bedömning eller betygskriterier för höstterminen 2023. Huvudmannen uppgav att det då fanns 239 elever som bedömdes inte nå kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier varav 24 elever varken hade extra anpassningar eller annat stöd. Elevhälsan uppger att de känner till dessa elever.

Utredning av särskilt stöd

Av intervjuer med lärare framkommer att lärare lyfter till rektor och elevhälsan om de bedömer att de extra anpassningarna för elever inte räcker till. Enligt lärarna startas då en utredning av elevers behov av särskilt stöd. Detta sker enligt en lärare skyndsamt och enligt en annan kan det ta som längst två månader från att behovet lyfts till att en utredning genomförts.

Elevhälsans representanter berättar att de finns med i arbetet med utredning av särskilt stöd, organisering av särskilt stöd, handledning av personal samt i utvärderingen av särskilt stöd. Enligt en representant för elevhälsan finns det elever på kö för att utredas för särskilt stöd. Enligt rektor lyfter lärarna elever för utredning av särskilt stöd till rektor och uppger vidare att det finns cirka 15 elever som nu utreds eller ska utredas för behov av särskilt stöd. Rektor uppger även att om en elev lyfts för särskilt stöd i början av terminen så utreds behovet under samma termin.

Vidta åtgärder

Lärarna berättar att efter utredning av särskilt stöd fattas beslut om åtgärdsprogram och alla elever erbjuds det särskilda stöd som det är beslutat om i åtgärdsprogrammen. De ger även exempel på särskilt stöd som ges och hur det är organiserat. Enligt elevhälsan och de biträdande rektorerna får alla elever det särskilda stöd som det är beslutat om i åtgärdsprogrammen. De biträdande rektorerna uppger även att om stöd inte skulle ha getts, har det framkommit vid uppföljning av åtgärdsprogram och då har det beslutade stödet getts. Även rektor uppger att det stöd som är beslutat i åtgärdsprogram ges.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram som beslutats om på skolan. Av åtgärdsprogrammen framgår att vårdnadshavare och elever har deltagit i framtagandet av dem, att de är beslutade av rektor och det framgår också vem som är ansvarig för åtgärderna. Det framgår även vilket behov av särskilt stöd eleverna har och hur behovet ska tillgodoses. Skolinspektionen har även tagit del av ett urval av utvärderingar av åtgärdsprogram. Av utvärderingarna framgår att vårdnadshavare har deltagit i utvärderingarna och att det särskilda stödet har getts.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får

inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa, biträdande rektorer och rektor framkommer att alla elever inte får de extra anpassningar som de är i behov av. Enligt lärarna begränsas möjligheten att ge extra anpassningarna av brist på materiella eller personella resurser men också av att kompetens saknas för att ge alla extra anpassningar som behövs. Elevhälsa, biträdande rektorer och rektor uppger att det finns ett pågående arbete med extra anpassningar men att det fortsatt är ett utvecklingsbehov och att det finns behov av kompetensutveckling i frågan.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med extra anpassningar behöver tydliggöras på skolan och att berörda lärare och övrig personal behöver informeras om skollagens bestämmelser om extra anpassningar så att eleverna får de extra anpassningarna de är i behov av. De elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det ankommer på skolans personal att avgöra vilken typ av extra anpassningar som behöver göras för respektive elev.

Särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen i ärendet inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande särskilt stöd.

Trygghet, studiero och arbete mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av skolans planer mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2022/23 och 2023/24. Planerna innehåller en översikt av de åtgärder som skolan bedömer behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planerna innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under kommande år samt en redogörelse för hur åtgärder har genomförts under föregående år. Lärarna uppger att eleverna har

deltagit i planen genom elevråd och klassråd, genom att svara på en enkät samt att de arbetar med kränkningar och värdegrund i utbildningen. Enligt representanter för elevhälsan är biträdande rektor ute och pratar om planen i klasserna.

Eleverna berättar att det förekommer kränkningar på skolan och de ger exempel på både fysiska och verbala kränkningar. Eleverna berättar att det finns vuxna som ser och agerar när kränkningar sker, men även att det finns de inte gör det. Elever berättar även att de vuxna agerar olika om de berättar för dem om kränkningar som skett. En del vuxna tar tag i det och pratar med eleverna och andra inte. Eleverna uppger att det används nedsättande och fula ord väldigt ofta men att flera vuxna inte reagerar på det. Eleverna ger exempel olika nedsättande ord som används, bland annat svärord samt sexistiska och rasistiska ord. Elever i låg- och mellanstadiet berättar att det förekommit att de bitt vuxna om hjälp, när någon elev varit elak, och då fått höra att den vuxne är upptagen eller blivit uppmanade att bara ignorera den elev som varit elak. Elever i högstadiet berättar att kränkningarna har blivit en vardag och att det ska vara riktigt allvarligt för att de vuxna ska reagera. De uppger även att det finns tillfällen då det varit konflikter och slagsmål och att lärare inte vågat gå emellan för att stoppa dem.

Alla lärare uppger att det förekommer verbala och fysiska kränkningar på skolan. Lärare berättar i intervju att de alltid agerar vid pågående kränkningar men att det finns andra vuxna på skolan som inte gör det. Detta har de uppmärksammat då elever berättat för dem om vuxna som inte har agerat och när de undersökt frågan och har de kunnat konstatera att det stämmer. Flera lärare berättar att de agerar om det är regelrätta slagsmål, att alla i och för sig inte går in och fysiskt delar på elever som slåss men att de agerar på något sätt. Enligt flera lärare är dåligt språkbruk så vanligt, speciellt bland vissa elever, att det till viss del blivit normaliserat. Lärare ger exempel på nedsättande ord och uttryck som används, och säger också att det förekommer rasistiska kommentarer och kroppskommentarer.

Av intervjuer med lärare framkommer att de vet att de ska anmäla kränkningar till rektor och hur de ska utredas och dokumenteras men att det kan förekomma olika uppfattningar om var nivån för att en händelse ska medföra en kränkingsanmälan går, samt vems ansvar det ska vara att anmäla och utreda. Lärare berättar även att olika personer drar olika gränser för vad som ska accepteras och inte och att vissa kanske tycker att det är en kränkning första gången när någon säger något elakt medan andra tycker att det behöver upprepas för att det ska vara en kränkning. Ett visst nedsättande ord kan innebära att lärare gör en kränkingsanmälan för en elev, men inte för en annan, beroende på var den eleven är på konsekvenstrappan. Lärare berättar att det finns kränkningar som inte anmäls av den som sett den eller fått kännedom om dem utan att de förväntar sig att de läggs över på klasslärare/mentor att anmäla och utreda. Andra lärare berättar att de ibland inte anmäler en kränkning till rektor eftersom de agerat och hanterat situationen på plats eller att de ser att elevens klasslärare/mentor är på plats och menar att den då får göra anmälan.

Representanterna för elevhälsan uppger att alla lärare agerar på kränkningar men att det finns de som inte anmäler dem till rektor. De uppger även att det finns vuxna som inte agerar på fula eller kränkande ord, att bara de grövre verbala kränkningarna anmäls samt att det skulle bli ohållbart om allt skulle anmälas. De uppger även att alla anmälda kränkningar utreds. De biträdande rektorerna uppger att de flesta vuxna agerar för att förhindra kränkningar men att alla inte gör det och att det är ett utvecklingsområde som de arbetar med. De uppger vidare att all personal i hög grad anmäler kränkningar och att kränkningsanmälningarna har ökat men att det finns personer som inte är lärare som har utmaningar med att använda IT-verktyget för kränkningsanmälningar. Även rektor uppger att all personal inte agerar vid en eventuell kränkning, att det finns personal som inte anmäler eventuella kränkningar samt att det finns ett aktivt arbete för att få dem att göra det.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av kränkningsanmälningar med tillhörande utredningar. I dessa framgår att huvudmannen har blivit informerad om anmälningarna om kränkande behandling.

Studiero

Elever berättar att det oftast är studiero på skolan då de har lektion med sina klasslärare/mentorer och att vikten av studiero lyfts i undervisningen. Enligt elever i årskurs 7-9 varierar studieron beroende på läraren och vilka elever som deltar i undervisningen. Lärarna berättar att det överlag är studiero, att den blivit bättre, att det finns ett förebyggande arbete bland annat i form av en så kallad likvärdighetslista, men även att arbetet med disciplinära åtgärder har påverkat studieron positivt. Enligt lärare i årskurs 7-9 beror studieron på klassen/gruppen. Av intervju med representanter för elevhälsan framkommer att studieron varierar, att det finns en plan för att skapa studiero samt att likvärdighetsplanen varit till stor hjälp för att hitta samsyn kring studiero. Rektor uppger att arbetet med förbättrad studiero är en pågående process.

Ordningsregler och rutiner för hantering av mobiltelefoner m.m.

Eleverna berättar att det finns ordningsregler och rutiner för hantering av mobiltelefoner och att de är väl kända på skolan. Ordningsreglerna och rutinerna för hantering av mobiltelefoner lyfts, enligt eleverna, ofta av lärarna. Lärarna uppger att det finns ordningsregler och att eleverna varit delaktiga i framtagandet och utvärderingen av dem genom elevråd och klassråd. Lärarna uppger även att det finns rutiner för hantering av mobiltelefoner samt att dessa används på skolan. Skolinspektionen har tagit del av de skriftliga ordningsreglerna och rutinen för hantering av mobiltelefoner. Båda är beslutade av rektor.

Disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende

Elever och lärare uppger att det finns en konsekvenstrappa på skolan som används om en elev brutit mot ordningsreglerna. De berättar även att tillsägelse samt samtal med elever och vårdnadshavare är vanligt förekommande konsekvenser. Enligt elever och lärare i årskurs 4-9 används utvisning ur undervisningslokal men de säger att det är sällan förekommande. Om en elev blir utvisad ur undervisningslokal så dokumenteras det av läraren och det förs in i

frånvarosystemet och genom detta får även vårdnadshavaren information om vad som hänt.

Skolinspektionen har begärt ut ett urval av beslut gällande disciplinära åtgärder. Besluten är skriftliga och fattade av rektor. Det framgår att vårdnadshavare har getts tillfälle att yttra sig i samband med besluten. Det framgår även att huvudmannen och socialnämnden har informeras vid beslut om avstängning. I besluten om avstängning framgår även hur de avstängda eleverna erbjuds ta igen den förlorade undervisningstiden.

Flera lärare uppger att det görs utredningar av upprepat ordningsstörande beteende och ger exempel på hur de gjorts och i vilka sammanhang. Av intervju med representanter från elevhälsa framkommer att det görs utredningar av ordningsstörande beteende men att arbetet inte alltid är formaliserat i en specifik blankett. Även rektor uppger att utredningar av ordningsstörande beteende görs men att de inte använder ett specifikt dokument ämnat för en sådan utredning. Rektor ger även exempel på åtgärder som vidtagits efter en sådan utredning. Lärare uppger även att det, genom elevhälsan eller rektor, görs orosanmälningar till socialtjänsten om de misstänker att elever far illa.

Skolinspektionen har begärt in ett urval av utredningar avseende upprepat ordningsstörande beteende och i dessa framgår att utredningar om ordningsstörande beteende genomförts samt att åtgärder vidtagits utifrån utredningarnas resultat.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen och grundskolan, vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 6 kap. 5 § framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 29 kap. 13 § skollagen framgår att bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva socialnämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Av 2 § förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Av Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling.

Av Skolinspektionens tillsyn framkommer att skolans personal inte har en gemensam syn på hur de ska hantera situationer när elever utsätts för kränkande behandling. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa, och rektor framgår att det finns personal på skolan som inte agerar vid kränkningar. Skolan behöver därför informera samtlig personal om skyldigheten de har att agera när de får kännedom om att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling.

Av utredningen framkommer vidare att inte alla händelser som skulle kunna utgöra kränkande behandling anmäls till rektor. Av utredningen framgår att det inte är tydligt för alla som arbetar på skolan att en anmälan om kränkande behandling alltid ska göras när en elev upplever sig utsatt för kränkning. Detta medför att det förekommer kränkningar på skolan som, eftersom de inte anmäls till rektor, inte heller anmäls vidare till huvudmannen. Huvudmannen kan därigenom inte uppfylla sitt ansvar att utreda händelser och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Studiero

Av Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framgår att det inte alltid råder studiero på skolan. Av utredningen framgår dock att det pågår ett aktivt arbete på skolan för att skapa studiero och att detta arbete har bidragit till att förbättra studieron.

Skolinspektionen bedömer därmed att det av ovan redovisade omständigheter inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området studiero.

Ordningsregler och rutiner för hantering av mobiltelefoner mm.

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen i ärendet inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande ordningsregler och rutiner för hantering av mobiltelefoner m.m.

Disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen i ärendet inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande disciplinära åtgärder och utredningar om ordningsstörande beteende.

Extra studietid**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har begärt in scheman för eleverna i årskurs 4-9 på skolan. I dessa scheman finns extra studietid inte med. Rektor meddelar att den extra studietiden, som anordnas av skolan för årskurs 4-6, är förlagd till onsdagar klockan 14.25-15.25 (60 minuter) och torsdagar klockan 14.50-15.40 (50 minuter). Sammantaget är den extra studietiden, för årskurs 4-6, 110 minuter per vecka. Enligt inkomna scheman har eleverna i årskurs 6 inte möjlighet att delta under hela den extra studietiden på onsdagar då de har annan schemalagd undervisning del av tiden.

För årskurs 7-9 är den extra studietiden, enligt rektor, förlagd till måndagar klockan 12.40-13.10 (30 minuter), tisdagar klockan 12.25-12.55 (30 minuter), onsdagar klockan 12.50-13.10 (20 minuter) och klockan 15.00-15.55 (55 minuter) samt torsdagar klockan 12.20-12.50 (30 minuter). Sammantaget är den extra studietiden, för årskurs 7-9, 165 minuter per vecka. Enligt inkomna scheman kan inte någon klass i årskurs 7-9 delta på hela den extra studietid som erbjuds då de har annan schemalagd undervisning eller lunch del av tiden. Exempelvis kan klass 7C, under en vecka delta i 55 minuter av den extra studietiden, klass 8B i 95 minuter, och klass 9B i 35 minuter. Av utredningen framkommer även att externa aktörer erbjuder läxhjälp på skolan vid flera tillfällen varje vecka.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att erbjuda eleverna extra studietid i årskurs 4-9. Den extra studietid som erbjuds för årskurs 4-6 uppgår inte till två timmar per vecka och den extra studietid som ges ligger inte utöver den ordinarie undervisningen för årskurs 6. Den extra studietid som erbjuds för årskurs 7-9 överstiger två timmar per vecka men ligger inte utöver den ordinarie undervisningstiden i tillräcklig stor grad för att eleverna ska kunna delta under två timmar per vecka.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att det finns brister i skolenhetens arbete med att erbjuda eleverna i årskurs 4-9 extra studietid på så sätt som lagen kräver.

Att läxhjälp erbjuds på skolan av externa aktörer föranleder ingen annan bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommun verksamhet vid Frölundaskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar, åtgärder mot kränkande behandling och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Jenny Lind

Föredragande
Signerat av: Jenny Lind

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Miriam Werlinder medverkat.